

Tárgytematika / Course Description

Mezőgazdasági üzemtan

MKNABUT5615

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: Kacz Károly ifj. Dr.

Félév / Semester: 2016/17/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 3/2/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A *mezőgazdasági üzemtan* a mezőgazdasági vállalkozásokban folyó termelő, szolgáltató és egyéb tevékenységek racionális kialakításával, jövedelmező működtetésével és fenntartható fejlesztésével foglalkozó tudományterület. Az agrár-felsőoktatásban a növénytermesztés, az állattenyésztés és a műszaki-technológiai tantárgyait kiegészítően az üzemtan fogja át a mezőgazdasági mérnöki ismereteket.

A *tantárgy oktatásának célja* megismertetni a hallgatókat az agrárágazat mikroszintű közgazdasági fogalomrendszerével, a gazdasági tevékenységek folytatásához szükséges szervezeti keretek kialakításának feladataival, a szervezet berendezésével, a gazdasági tevékenység megszervezésével, az eredmény-realizálással, valamint a bővített újratermelés piacgazdasági feltételeknek megfelelő irányításával. A hallgatók ismerjék meg a mezőgazdasági vállalkozások erőforrásait, tőkejavait, az eszközökkel, illetve a humán erőforrással történő gazdálkodás ökonómiai összefüggéseit.

Ismeretek nyújt továbbá ahhoz, hogy a végzett hallgatók saját vállalkozások alapításába tudjanak kezdeni, majd azt eredményesen tudják működtetni.

A mezőgazdasági üzemtan területéhez szorosabban a következő témakörök tartoznak:

- a mezőgazdasági vállalatok formái és környezete, kapcsolatrendszere,
- a mezőgazdasági vállalatok eredményének mérése,
- a vállalati irányítás és szervezés, tervezés és elemzés,
- az egyes ágazatok, ágazatcsoportok (növénytermesztés, állattenyésztés, szolgáltatások, feldolgozás, stb.) ökonómiai-szervezési alapelvei, sajátosságai,
- az élelmiszer-feldolgozás és minőségbiztosítás ökonómiája.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

Az előadások és gyakorlatok tematikája:

1. Bevezetés a mezőgazdasági üzemtanba (Az üzemtan tárgya, múltja és jelene)

Az agrárágazat vállalati struktúrája (A mezőgazdasági vállalatok és vállalkozások főbb formáinak ökonómiai sajátosságai)

2. A mg.-i vállalatok és vállalkozások erőforrásainak ökonómiai jellemzői (A humán erőforrás jellemzői, a munkaerő-gazdálkodás ökonómiai kérdései. A befektetett- és forgóeszközök típusai, szerepük a termelésben, költségeik.)

3. A termőföld, mint alapvető erőforrás (földhasználat, földtulajdon, földbérlet)

Az erőforrások hasznosítása: ráfordítás és termelési költség, hozam és termelési érték, jövedelem, jövedelmezőség és hatékonyság

4. Üzemgazdasági költség- és jövedelemszámítás. A fedezeti pont. Termelési- és költségfüggvények

5. A növénytermesztési ágazatok jelentősége és jellemzői
A növénytermelés funkcionális területeinek ökonómiája (segédüzemi szolgáltatások, növényvédelem, tápanyag-gazdálkodás, öntözés)
  6. A gabonafélék termesztésének szervezése és ökonómiája
  7. Ipari- és takarmánynövények (szálas és lédús) termesztésének szervezése és ökonómiája
  8. Az energianövények termesztésének szervezése és ökonómiája
A gyepgazdálkodás szervezése és ökonómiája
  9. Az állattenyésztés ágazatok jelentősége és jellemzői
A takarmánygazdálkodás szervezése és ökonómiája
  10. Kérődző állatfajok ágazatainak (szarvasmarha- és juhtartás) szervezése és ökonómiája
  11. Abrakfogyasztó állatfajok ágazatainak (sertéshústermelés, vágóbaromfi- és tojástermelés) szervezése és ökonómiája
  12. A mezőgazdasági tervek jellemzői
Tervezési módszerek és szemléletek
  13. Az üzleti terv (célja, felépítése, jellemzői)
Félévzáró zárthelyi (fogalom és számítás) dolgozat
  14. A gazdasági elemzés alapjai
-

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESMENT'S METHOD

A hallgatók a félév során az elhangzott előadások, illetve a gyakorlati anyag elsajátítása közben zárthelyi dolgozatok keretében adnak számot tudásukról. A félév kollokviummal zárul.

Évközi tanulmányi követelmények és az aláírás feltétele: előadások és gyakorlatok legalább 75%-án való aktív részvétel.

Vizsgakövetelmény: szóbeli vizsga a megjelölt irodalom, valamint az előadásokon és gyakorlatokon elhangzott tananyag alapján.

Értékelés módszere: a tárgy végső érdemjegyét az évközi zárthelyi dolgozatok (3 db fogalom és 1 db számolás) eredményei (azok számtani átlaga), valamint a szóbeli vizsgára kapott jegy adja. Az vizsga teljesítésének minimális eredménye: 50%.

A félév végi aláírás (a félév elismerésének) feltétele a legalább elégséges szintű félévközi teljesítmény.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező és ajánlott irodalom:

Üzemtan I. (Szerk.: Nábrádi A. – Pupos T.- Takácsné Gy. K.)

Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, 2008

Üzemtan II. (Szerk.: Nábrádi A. – Pupos T.- Takácsné Gy. K.)

Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, 2008

Mezőgazdasági üzemtan I. (Szerk.: Buzás Gy. – Nemessályi Zs. – Székely Cs.)

Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest, 2000

Mezőgazdasági üzemtan II. (Szerk.: Pfau E. – Széles Gy.)

Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest, 2001

Menedzsment és vállalkozás-gazdaságtan (Szerk.: Kövesi János)

Typotex Kiadó, Budapest, 2007

Mezőgazdasági vállalatgazdaságtani alapfogalmak (kari/tanszéki honlap)